

**RESULTATEN NADER SOORTENONDERZOEK
FLORA- EN FAUNAWET LAREN IV**

BOUWFONDS ONTWIKKELING BV

15 september 2011
075734935:0.3 DEFINITIEF
B01053.000094.0200

Inhoud

1 Aanleiding	2
1.1 Quickscan ecologie Laren 2010	3
1.2 Resultaten vleermuisonderzoek boerderij Deventerweg Laren 2010	3
2 Nader soortgericht onderzoek 2011	5
2.1 Onderzoeksmethodiek 2011	5
3 Onderzoeksresultaten 2011	7
3.1 Amfibieën	7
3.2 Steenuil	7
3.3 Vleermuizen	8
3.4 Steenmarter	9
3.5 Huismus	10
3.6 Overige soorten	10
4 Effectbeoordeling op soorten bij herinrichting	12
4.1 Effecten op aanwezige natuurwaarden	12
4.2 Toetsingskader effecten aan Flora- en faunawet	13
4.3 Mitigerende maatregelen	14
5 Conclusies	16
5.1 Samenvatting resultaten	16
5.2 Conclusies toetsing Ffwet	16
Bijlage 1 Wettelijk kader Flora- en faunawet	17

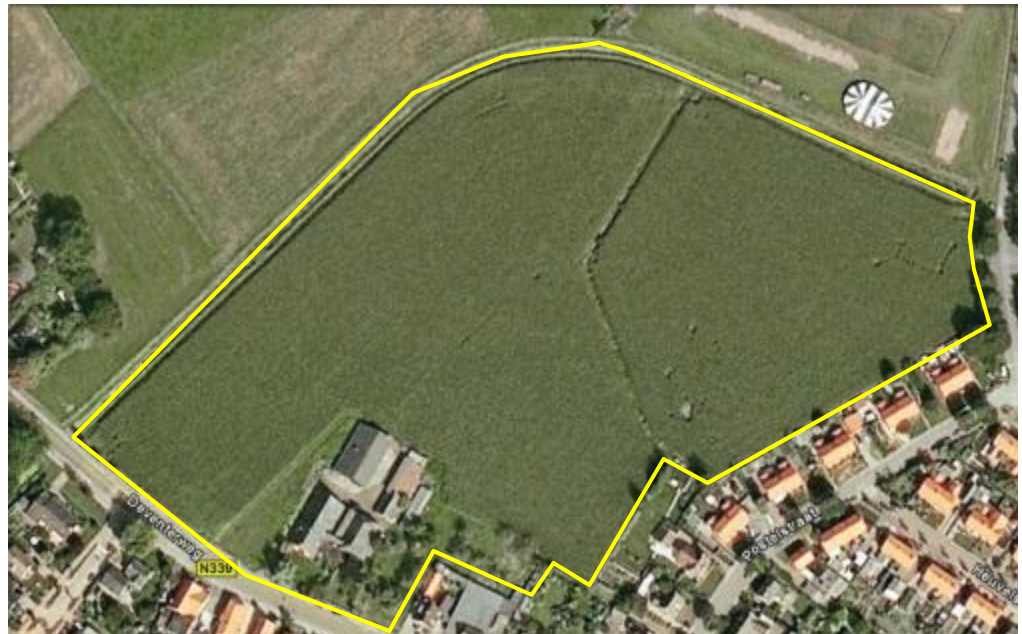
HOOFDSTUK 1

Aanleiding

Bouwfonds Laren heeft plannen om een stedelijke uitbreiding tot stand te brengen van het Gelderse dorp Laren. Deze uitbreiding is aan de westkant van Laren beoogd. De specifieke bouwlocatie is gelegen op en rondom het perceel Deventerweg 30. In onderstaande luchtfoto is de uitbreidingslocatie afgebeeld.

Foto 1

Plangebied /uitbreidingslocatie Laren

HUIDIGE SITUATIE

Het gebied is grotendeels als agrarisch bouwland in gebruik. Er ligt een kleine strook met opgaande begroeiing (oude houtsingel). Hier ligt een zaksloot langs.

In 2011 was het gehele perceel ingezaaid met maïs. Het bebouwde deel bestaat uit een boerderijwoning met aangeleggen stallen en opslagruimtes. Aan de noordzijde van de boerderijwoning staat nog een vrijstaande koeienstal en een kapschuur. Verder op het perceel staan nog enkele kleinere schuren, die in slechte staat van onderhoud zijn en waar materiaal is opgeslagen. Ten oosten van het boerderijcomplex ligt een fruitweide bestaande uit enkele oude hoogstamfruitbomen (circa 10 bomen) (appel, peer en een volgroeide walnoot).

De uiterste westgrens en noordgrens om de planlocatie wordt gevormd door de Molenbeek. De beek is hier gekanaliseerd en de oevers zijn redelijk flauw (talud 1:3) en zijn voorzien van een vegetatie die veelal op voedselrijke vochtige bodem voorkomt. De water in de beek is helder en er zijn diverse onderwaterplanten aanwezig (onder andere Waterviolier, welke een kwelindicator is voor lokale kwelstroming).

Aan de oostkant van het gebied zijn verspreid enkele bomen aanwezig, maar deze vormen geen aaneengesloten element.

VOORGENOMEN PLANNEN

Ten tijde van de effectbeoordeling is er nog geen exacte inrichtingsplan bekend voor het gebied, maar zeker is dat een groot deel van het gebied als nieuwbouwlocatie voor woningen bestemd zal worden en dat de beek in de huidige vorm zal veranderen. De beek wordt mogelijk gehermeanderd en er zal een brede groene zone aangelegd worden langs de beek als buffer naar aangrenzend landbouwperceel (geluidsbuffer).

In eerder stadium is een quickscan onderzoek ecologie uitgevoerd door ARCADIS (rapport Quickscan Ecologie Laren, 14 juli 2010, B01053.000094) en een vleermuisonderzoek in 2010 (rapport Resultaten vleermuisonderzoek boerderij Deventerweg Laren, 23 september 2010, B01053.000094).

De conclusies uit deze onderzoeken zijn in de hierna volgende paragrafen opgesomd, zodat duidelijk wordt waarom het aanvullend onderzoek in 2011 is uitgevoerd

1.1

QUICKSCAN ECOLOGIE LAREN 2010

Op basis van het quickscanonderzoek zijn de volgende conclusies getrokken:

- In het plangebied komen beschermde soorten van de Flora- en faunawet voor.
- Schade kan waarschijnlijk grotendeels voorkomen worden door de maatregelen volgens het ecologisch protocol in paragraaf 3.5 van de Quickscan rapportage uit te voeren.
- Niet alle schade is te vermijden; er worden mogelijk verbodsbepalingen overtreden t.a.v. kleine zoogdieren, vaatplanten en amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- Er is nog te weinig bekend over het mogelijk voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen, Steenmarter, Poelkikker, Steenuil, Huismus (en categorie 5 broedvogels), Bermpje en Kleine modderkruiper. Hier dient nader onderzoek naar te worden gedaan in de vorm van aanvullend veldonderzoek. Uit dit onderzoek wordt duidelijk of het aanvragen van een ontheffing tot de mogelijkheden behoort of dat het nodig is een mitigatieplan op te stellen. Indien een mitigatieplan noodzakelijk is, dienen de maatregelen hiervoor ruim voor aanvang van de werkzaamheden te worden genomen en aantoonbaar te functioneren.
- Wanneer de watergang intact blijft, zal een deel van de effecten vermoedelijk niet optreden. Hiervoor is echter meer duidelijkheid van de plannen voor nodig.

Op basis hiervan is ook aangegeven dat er al een vleermuisonderzoek kon starten voor het najaar van 2010. Dit onderzoek is in september uitgevoerd. De conclusies uit dit onderzoek zijn hieronder geformuleerd.

1.2

RESULTATEN VLEERMUISONDERZOEK BOERDERIJ DEVENTERWEG LAREN 2010

Het onderzoek, uitgevoerd op 8 september 2010, heeft uitgewezen dat er in het woonhuis en in de bijhorende opstallen diverse verblijfplaatsen aanwezig zijn van vleermuizen. Het gaat hier om tenminste twee soorten Laatvlieger en Gewone dwergvleermuis. Daarnaast is verondersteld dat de schuren mogelijk een functie hebben voor Gewone grootoorvleermuizen.

Er zijn in totaal vijf verblijfplekken van de Gewone dwergvleermuis aangetroffen (drie baltplekken en twee verblijfplaatsen die als winterverblijf zullen fungeren).

Daarnaast is er een verblijfplaats aangetroffen van de Laatvlieger, waarschijnlijk een winterverblijf van een dier en mogelijk in functie als jaarrond verblijf.

Destijds is geadviseerd om de aanwezigheid van vleermuizen aan de hand van het aan de Flora- en faunawet gebonden Vleermuisprotocol (GaN 2010) te onderzoeken.

Daarnaast is geadviseerd een nader onderzoek uit te voeren naar Poelkikker, Steenmarter, Steenuil, Huismus, BERPJE en Kleine modderkruiper. Door wijzigingen in de Flora- en faunawet bleek achteraf dat onderzoek naar het BERPJE niet meer nodig was, omdat deze uit Tabel 2 (overige soorten) was gehaald, waarmee noodzaak tot onderzoek ook vervalt.

In het voorjaar en gedurende de zomerperiode van 2011 is de planlocatie (woonboerderij en de aanliggende percelen) onderzocht op het voorkomen van bovengenoemde soorten.

HOOFDSTUK

2

Nader soortgericht
onderzoek 2011

Op basis van de quickscanrapportage en op basis van het vleermuisonderzoek van september 2010 is geadviseerd om in 2011 een vervolgonderzoek uit te voeren naar het mogelijke voorkomen van beschermde soorten, te weten: Steenuil, Steenmarter, vleermuizen, Poelkikker, Huismus en Kleine modderkruiper. In dit hoofdstuk zullen we ingaan op de uitgevoerde werkwijze en op de resultaten van het onderzoek.

2.1**ONDERZOEKSMETHODIEK 2011****AMFIBIEËN EN VISSEN**

Aangeboden is om een slootbemonstering uit te voeren met een fijnmazig RAVON schepnet naar het voorkomen van onder meer Kleine modderkruiper. Dit onderzoek is echter niet uitgevoerd, op verzoek van initiatiefnemer, omdat de beekzone vooralsnog intact gehouden wordt en effecten op vissen niet optreedt. Het onderzoek naar het mogelijke van Poelkikker is wel uitgevoerd. Hierbij zijn de oevers van de beekloop afgelopen en is met zicht en vangst van kikkers bepaald welke soorten er voorkomen. De gehanteerde methode is afgeleid van de RAVON methodiek.

STEENUIL

Door middel van het afspelen van territoriumgeluiden van de Steenuil is onderzocht of er op en in de directe nabijheid van de planlocatie sprake is van de aanwezigheid van Steenuilen. Het onderzoek is uitgevoerd vanaf maart en in de zomermaanden juni en juli. In deze periode ligt de piek van de soort met betrekking tot territorium gedrag en het vormen van broedpaartjes. Dit is ook gedurende de zomerperiode (mei, juni en juli) uitgevoerd. Het onderzoek is conform de richtlijnen van STONE (Steenuil Onderzoek Nederland). Tijdens de zolderonderzoeken (7 maart en 11 juli) is ook onderzocht of de ruimtes door Steenuil gebruikt worden.

VLEERMUIZEN

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van het vleermuisprotocol (GaN 2011). Dit betekent dat er een minimale onderzoeksinspanning geleverd moet worden om inzicht te krijgen voor alle mogelijke functies die het plangebied en de opstallen zouden kunnen hebben voor vleermuizen. In onderstaande tabel zijn de onderzoeksdata opgesomd, waarmee voldaan wordt aan de richtlijnen.

Het vleermuisonderzoek is door twee ervaren (veld)ecologen van ARCADIS, te weten de heer M.W.J. Stevens en de heer M.J.M. Coenen uitgevoerd. Beide ecologen hebben ruime ervaring met het uitvoeren van vleermuisonderzoek (resp. 8 en 10 jaar ervaring). Het onderzoek is uitgevoerd met een batdetector van het type Pettersson D240X. Deze batdetector is voorzien van een opname functie waarmee lastig determineerbare soorten geanalyseerd kunnen worden middels het software pakket BATSOUND 4.

Tabel 1Onderzoeksgegevens
vleermuizen

Perioden	Voorgeschreven onderzoeksmaanden	Onderzoeksdata	Temp.	Opm.
Voorjaarsverblijven	April en mei	18 mei 2011	18 °C	2 pers.
Kraamperiode	Juni en half juli	9 juni 2011 20 juni 2011	20 °C 23 °C	2 pers. 1 pers.
Vliegroutes en najaarsverblijven	Half juli en augustus	11 juli 2011	25 °C	2 pers.
Baltsplekken en winterverblijven	Augustus, september (oktober)	3 aug. 2011 8 sept. 2010	18 °C 14 °C	1 pers. 1 pers.

Naast batdetector onderzoek is ook zolderonderzoek uitgevoerd (7 maart en 11 mei). Hierbij is onderzocht, door het zoeken van prooiresten en uitwerpselen, of de beschikbare ruimtes door vleermuizen gebruikt worden.

STEENMARTER

Er is onderzocht of de bebouwing dienst doet als kraamplaats voor Steenmarters. Uit eerder onderzoek en door verkregen informatie van de bewoner is gebleken dat er Steenmarters voorkomen in het gebied en de panden. Door middel van sporenonderzoek (naar prooiresten, latrines en zichtwaarnemingen) kan ingeschat worden of het hier gaat om een verblijf van een mannetje of als een verblijf waar jongen geboren worden. Ook de zolderruimtes zijn onderzocht op sporen van Steenmarter (7 maart en 11 juli).

HUISMUS

De bebouwing is geïnventariseerd op het voorkomen en gebruik door Huismus als broedlocatie. In het kader van de Flora- en faunawet is de Huismus aangewezen als broedvogel, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Dit onderzoek is conform de BMP methode (SOVON) uitgevoerd.

OVERIGE SOORTEN

Indien er tijdens het onderzoek naar bovengenoemde soorten en soortgroepen andere soorten aangetroffen worden zullen deze eveneens beschreven worden.

HOOFDSTUK

3

Onderzoeksresultaten

2011

3.1**AMFIBIEËN***Amfibieën*

Er zijn enkele individuen van Bruine kikker en Bastaardkikker aangetroffen in de oevers van de waterloop. De aangetroffen groene kikkers (groene kikker complex) zijn gevangen en op basis van de tarsusknobbel op naam gebracht. Hieruit is niet gebleken dat er Poelkikkers voorkomen. Een dergelijk onderzoek kan het voorkomen niet geheel uitsluiten, maar er kan gesteld worden indien er wel Poelkikkers zitten dat de populatie heel klein is. Dit komt mede door de afwezigheid van voldoende overwinteringshabitat (soort overwinterd op land op plekken met een voldoende dikke strooisellaag onder struiken en houtsingels).

3.2**STEENUIL**

Tijdens het onderzoek in maart zijn geen territoriumgeluiden waargenomen van Steenuilen in en rondom de planlocatie. Tijdens de onderzoeksrondes in mei en juni zijn wel activiteiten waargenomen van Steenuil.

Tijdens het afspelen van de territoriumgeluiden in de zomerperiode (mei, juni en juli) is er een reactie gekomen van één Steenuil (meerdere malen) vanuit de noordkant van de planlocatie. Het dier was enkele minuten daarna aanwezig binnen de plangrenzen, waarbij de Steenuil op de daken van de panden en in de fruitboomgaard aan de oostkant van de boerderij ging zitten.

De fruitbomen, waar geschikte hollen in zitten, zijn naderhand nog onderzocht op een mogelijke functie als nestplaats. Een nestplaats is niet aangetoond, de holtes dienen wel als rustplaats.

Ook de beschikbare ruimtes op de zolders van de opstallen zijn onderzocht op het voorkomen van nestplaats van de soort en eventuele sporen (braakballen, uitwerpselen veren) maar zijn ook niet aangetroffen. De schuren kunnen wel als rustplaats dienen.

Wat geconcludeerd moet worden uit de waarneming van de soort binnen de planlocatie is dat het gebied onderdeel uitmaakt van in ieder geval één territorium. Gezien het landschap en de aanwezigheid van kleinschalige gebiedsdelen (met name ten westen en ten noordoosten van de locatie) is het voorkomen van meerdere territoria niet uit te sluiten. Het plangebied zelf kan ook dienst doen als grensgebied voor meerdere territoria.

Vanuit de Flora- en faunawet gezien geldt hier dat de planlocatie gezien moet worden als onderdeel van leefgebied en dat hiermee ook als beschermd gebied beschouwd moet worden.

Een en ander betekent echter niet dat er geen inrichtingsplannen mogelijk zijn, maar betekent wel dat er in voldoende mate rekening gehouden moet worden met de functie en het gebruik van de planlocatie van de soort. In hoofdstuk 4 zullen we verder ingaan op de mogelijke consequenties voor de plannen en welke maatregelen er globaal getroffen moeten worden om de functionaliteit van het gebied voor deze soort (en mogelijk andere territoria) te waarborgen.

Het niet aanwezig zijn van nestplaats van Steenuil kan te maken hebben met het aanwezig zijn van de Steenmarters. Steenmarters zien Steenuilen als prooi.

3.3

VLEERMUIZEN

VASTE RUST- EN VERBLIJFPLAATSEN

Gewone dwergvleermuis

Er zijn tijdens alle onderzoeksrondes uitvliegende Gewone dwergvleermuizen waargenomen uit de boerderijwoning. Het maximaal aantal uitvliegende dieren bedroeg 3 dieren. Het betreft hier dezelfde verblijfplekken als aangetroffen in 2010. De aangetroffen baltsplekken (september 2010) bleken in augustus 2011 nog steeds als zodanig te functioneren. Ook werden uitvliegende dieren waargenomen boven de keuken van het woongedeelte (zelfde waarnemingen als september 2010).

Laatvlieger

Het verblijf van de Laatvlieger, zoals aangetroffen in september 2010, bleek niet meer bewoond te zijn en het had er alle schijn van dat dit door losgeschoten dakpannen ook niet meer als geschikt verblijf (vanwege wisselende temperaturen in het verblijf) fungeert. In de avondschemer zijn wel Laatvliegers aangetroffen in het plangebied. De aantallen varieerden tussen de 4 en 12. De dieren waren duidelijk afkomstig vanaf de noordoostkant van het gebied. Onderzoek naar hun mogelijke verblijfplaats heeft uitgewezen dat de dieren een vaste rust- en verblijfplaats hebben aan de Postelstraat (uitvliegende dieren waargenomen en door informatie van de bewoner van het pand). Het totaal aantal getelde uitvliegers was 15 dieren (10 dieren waren inmiddels op route waargenomen, de overige 5 zijn uitvliegend waargenomen bij het pand aan de Postelstraat). Uit het onderzoek is gebleken dat de opstallen niet als vaste rust- en verblijfplaats dienst doen voor vleermuizen. Ook op de zolderruimtes zijn geen sporen gevonden die duiden kunnen op de aanwezigheid van vleermuizen.

FOERAGEERGEBIEDEN

Gewone dwergvleermuis

Het plangebied vormt voor de Gewone dwergvleermuizen geschikt foerageergebied. Met name de voortuin en de boomgaard aan de oostkant van het boerderijcomplex hebben een grote aantrekkingskracht op insecten.

Laatvlieger

Twee tot drie Laatvliegers gebruikt de omgeving van het plangebied als foerageergebied. Het merendeel van de langstreckende Laatvliegers gebruikt het open gebied aan de westkant van de planlocatie als foerageergebied en enkele dieren steken de Deventerweg over richting zuidelijk gelegen geschikte foerageergebieden.

Gewone grootoorvleermuis

Op de hoek van de Deventerweg en De Kotten is kort een Gewone grootoorvleermuis foeragerend in de boomkroon van een Rode beuk aangetroffen.

Gewone grootoorvleermuizen zijn niet aangetroffen binnen de planlocatie op in de opstallen. De ingreep leidt niet tot negatieve effecten op de soort.

In de opstallen aan de noordzijde van de boerderijwoning (voormalige koeienstal) zijn foeragerende Gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Het gaat hier om hooguit twee dieren.

VLEEGROUTES*Gewone dwergvleermuis*

De dieren maken in dit gebied geen gebruik van primaire vliegroutes, omdat ze niet zijn aangetroffen.

Laatvlieger

Over de Deventerweg zelf ligt een vliegroute van Laatvliegers. Deze soort vliegt in het donkerste deel van de weg (midden van de weg op circa 4 meter hoogte) van oost naar west en terug. Deze vliegroute kan gezien worden als primaire vliegroute.

Er ligt een vliegroute over het plangebied richting de verblijfplaats van Laatvlieger aan de Postelstraat.

Rosse vleermuis

Ten westen van de planlocatie ligt een vliegroute van Rosse vleermuizen. Deze soort foerageert met name in open gebied én op hoogte en heeft doorgaans verblijfplaatsen in bomen. Geschikte bomen voor Rosse vleermuizen zijn niet aanwezig op de planlocatie.

3.4**STEENMARTER**

De zolderruimtes worden deels door de Steenmarter gebruikt als verblijfplaats. Het betreft hier geen verblijf waar een vrouwtje haar jongen krijgt en groot brengt, maar om een verblijfplaats waar (niet dagelijks) een mannetje verblijft. Een dergelijke verblijfplaats is niet zwaar beschermd, maar er dient wel te worden aangetoond dat er voldoende alternatieve locaties aanwezig zijn in de directe nabijheid. Aangezien er in de directe nabijheid diverse opstallen en boerderijen gelegen zijn is dit voldoende aan te tonen.

Onder de overkapping van de noordelijk gelegen grote schuur zijn grote hoeveelheden uitwerpselen aangetroffen van Steenmarter. Hier liggen veel verse uitwerpselen en er is een hol aangetroffen dat door konijnen gegraven is, maar waarschijnlijk door Steenmarter in gebruik is. De locatie vormt het verblijf van een vrouwtje die hier haar vaste territorium heeft. Er komen mogelijk geregeld mannetjes op de locatie voor voortplanting, getuige ook de vele aangetroffen prenten in de nabijgelegen akkers.

Het is niet vastgesteld of hier jongen geboren zijn in 2011. Er zijn tijdens de onderzoeksrondes in 2011 alleen sporen aangetroffen en geen zichtwaarnemingen van Steenmarters of jongen. Dit wordt versterkt door het afwezig zijn van veel prooidieren en het ontbreken van kleinere pootafdrukken (van jonge dieren) en het ontbreken van kleine keutels.

Gesteld kan worden dat deel van de planlocatie als vaste rust- en verblijfplaats dienst doet.

3.5

HUISMUS

Op de planlocatie zijn enkele foeragerende Huismussen aangetroffen, maar er zijn geen nestlocaties aangetroffen onder de dakpannen of in de opstallen van het boerderijcomplex. De dieren zijn wel aanwezig aan de zuidzijde van de Deventerweg, waar zich enkele nesten onder de dakpannen bevinden. De planlocatie vormt voor Huismussen dan ook alleen geschikt foerageergebied. Om de functionaliteit te behouden zal er binnen de nieuwe plannen geschikt foerageergebied ontwikkeld moeten worden. Een en ander zal met uitwerking van de plannen geregeld worden, waarbij aangegeven dient te worden dat deze soort makkelijk meelift met inrichtingsmaatregelen voor andere soorten (Steenuil bijvoorbeeld).

3.6

OVERIGE SOORTEN

In de voormalige koeienstal aan de noordwestkant van het woongedeelte zijn twee in gebruik zijnde nesten van de Boerenzwaluw aangetroffen. In een van de nesten zijn eieren gevonden die niet bebroed werden. In het andere nest zat een volwassen dier te broeden. Jonge dieren zijn echter nooit aangetroffen in het gebied in juli, toen het nest ook verlaten was. Het is dus onduidelijk of dit legsel succesvol is geweest.

De nesten van Boerenzwaluwen zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd. In de directe nabijheid is afdoende broedgelegenheid (boerderij noordkant) aanwezig voor de soort, waarmee de gunstige staat van instandhouding van de soort in het gebied niet in het geding komt.

Binnen het plangebied zijn verder enkele algemeen voorkomende soorten grondgebonden zoogdieren en broedvogels (cat. 5) te verwachten. Het gaat hier om soorten als Konijn, Mol, Egel, Merel, Roodborst, Koolmees, Pimpelmees en Turkse tortel.

In onderstaande afbeelding zijn de aangetroffen natuurwaarden 2011 afgebeeld.

Afbeelding 1

Belangrijkste natuurwaarden

HOOFDSTUK

4 Effectbeoordeling op soorten bij herinrichting

Bij de herinrichting van de planlocatie kunnen effecten optreden ten aanzien van de functionaliteit van het gebied voor de aangetroffen natuurwaarden en soorten. Omdat de exacte plannen nu niet bekend zijn is de effectbeoordeling op natuurwaarden op basis van worst-case scenario beoordeeld.

Deze effecten zullen we hieronder beschrijven. Vervolgens geven we aan welke maatregelen er (nu al) getroffen kunnen worden om eventuele negatieve effecten te mitigeren zodat de aanwezige natuurwaarden niet verstoord of verloren gaan voor het gebied. Bij het opstellen van de effectmitigatie is het uitgangspunt: maximale noodzakelijke mitigatie om ontheffingsaanvraagprocedure te omzeilen.

4.1

EFFECTEN OP AANWEZIGE NATUURWAARDEN

Amfibieën

- De herinrichting van het gebied (met woningbouw) heeft geen negatief effect ten opzichte van voortplantingswater voor amfibieën.
- Effecten op het winterhabitat van amfibieën tredt niet op, omdat er op de planlocatie geen optimaal winterhabitat voorhanden is.

Steenuil

- De herinrichting heeft negatieve effecten hebben op de functionaliteit van het leefgebied voor tenminste één territorium van Steenuilen.
- Bij de herinrichting is sprake van het vernietigen van potentieel geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen van de soort, die mogelijk ook als broedlocatie dienst doet of hebben gedaan. Een broedgeval in 2011 is echter niet vastgesteld op of nabij de planlocatie.
- De kap van de fruitbomen en de verwijdering van overige vegetatie (bomen en struiken) heeft een negatief effect op de Steenuil, omdat de soort zich niet meer in beschutting kan verplaatsen richting nabij gelegen kleinschalige percelen.
- De kap van de fruitbomen en overige opgaande vegetatie leidt tot afbreuk van de beschikbaarheid van geschikt foerageergebied.

Vleermuizen

- De sloop van het boerderijcomplex betekent vernietiging van enkele vaste rust- en verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuizen.
- Er treedt een beperkt verlies op aan het oppervlakte foerageergebied voor de aangetroffen soorten vleermuizen, wanneer de aanwezige bomen (boomgaard) en struwelen (tuinbeplanting bij boerderij) binnen de plangrens verwijderd worden.
- Eventuele belichting gedurende de avondperiode van de planlocatie bij de uitvoeringswerkzaamheden kan effecten hebben op de aanwezige vleermuizen.

- Er treedt geen effect op aan de vliegroute van Laatvliegers over de Deventerweg.
- Er treedt afbreuk op aan open gebied wat als foerageergebied dient voor Laatvliegers.

Huismus

- De sloop van het boerderijcomplex heeft niet tot gevolg dat er beschermde nestlocaties van de soort vernietigd worden.
- De sloop heeft alleen een tijdelijk effect op de hoeveelheid geschikt foerageergebied in het gebied.

Steenmarter

- Door de sloop van het boerderijcomplex verdwijnen er verblijfslocaties voor de Steenmarter.
- Er is mogelijk sprake van voortplanting op het terrein, wat betekent dat de sloop van de opstallen verlies betekent van een voortplantingsplek.
- De bebouwingen de directe omgeving maakt onderdeel uit van het jachtgebied van Steenmarters. Dit verdwijnt als de plannen tot uitvoer gebracht worden.

Overige soorten

- Door het verwijderen van de aanwezige begroeiing treedt verlies op van nestgelegenheid van algemeen voorkomende soorten broedvogels (cat. 5 soorten);
- Er treedt verlies van leefgebied op voor algemeen voorkomende soorten grondgebonden zoogdieren zoals Konijn, Huisspitsmuis en Egel.

4.2

TOETSINGSKADER EFFECTEN AAN FLORA- EN FAUNAWET

In tabel 2 worden de mogelijke overtredingen van verbodsbepalingen weergegeven. Er wordt tevens aangegeven of er mitigerende maatregelen mogelijk of noodzakelijk zijn om negatieve effecten, en daarmee overtredingen van verbodsbepalingen, te voorkomen.

Tabel 2

TOETSINGSKADER
EFFECTEN AAN FLORA-
EN FAUNAWET OP
BASIS VAN WORST-
CASE SCENARIO

MOGELIJKE OVERTREDINGEN VERBODSBEPALINGEN FLORA- EN FAUNAWET							
Effecten zwaar beschermde soorten	Art.8	Art. 9	Art. 10	Art. 11	Art. 12	Effectmitigatie noodzakelijk	
Effecten herinrichting op voortplantingswater amfibieën	Nvt	Nee	Nee	Nee	Nee	Niet noodzakelijk	
Effect op winterhabitat amfibieën door nieuwbouw	Nvt	Nee	Nee	Nee	Nee	Niet noodzakelijk	
Functionaliteit leefgebied Steenuil	Nvt	Nee	Nee	Ja	Nee	Mitigatie noodzakelijk (1)	
Effecten op vaste rust- en verblijfplaats Steenuil	Nvt	Nee	Nee	Ja	Nee	Mitigatie noodzakelijk	
Vernietiging vaste rust- en verblijfplaats Gewone dwergvleermuis	Nvt	Nee	Nee	Ja	Nee	Mitigatie noodzakelijk	
Aantasting foerageergebied Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger	Nvt	Nee	Nee	Ja	Nee	Mitigatie noodzakelijk	
Effecten op vleermuizen in de avond door verlichting	Nvt	Nee	Nee	Ja	Nee	Mitigatie noodzakelijk	

Effecten op vliegroute Laatvlieger	Nvt	Nee	Nee	Nee	Nee	Niet noodzakelijk
Verlies foerageergebied Huismus	Nvt	Nee	Nee	Ja	Nee	Mitigatie mogelijk
Effecten niet of licht beschermde soorten	Art.8	Art. 9	Art. 10	Art. 11	Art. 12	Effectmitigatie mogelijk
Effecten verblijfplaats Steenmarter	Nvt	Nee	Nee	ja	Nee	Mitigatie mogelijk conform art. 2 Algemene Zorgplicht Ffwet
Effecten voortplantingsplek Steenmarter	Nvt	Nee	Nee	Nee	Nee	Niet noodzakelijk
Algemeen voorkomende soorten grondgebonden zoogdieren en broedvogels cat. 5	Nvt	Nee	Nee	Ja	Nee	Mitigatie mogelijk conform art. 2 Algemene Zorgplicht Ffwet

(1) Steenuilen zijn bij wet beschermd. Hun bescherming gaat verder dan alleen de broedplek. In het kader van de Flora- en faunawet wordt ook het primaire leefgebied van de soort als beschermd gebied beschouwd.

Deze bescherming houdt niet in dat er dan geen ontwikkelingen meer mogelijk zijn, maar houdt in dat bij herinrichting van gebied danig rekening dient te worden gehouden met de aanwezigheid van de soort. Dit kan betekenen dat er een mitigatieplan opgesteld moet worden om te voorkomen dat er bij de herinrichting overtredingen van verbodsbepalingen optreden.

4.3

MITIGERENDE MAATREGELEN

In tabel 2 is af te lezen dat er een aantal effecten zijn waarvoor mitigerende maatregelen nodig zijn om de effecten, en daarmee overtredingen van verbodsbepalingen, te voorkomen.

VISSEN

Door in de minst gevoelige perioden te werken (september-oktober-november) en conform de voorschriften zoals deze opgesteld zijn in het kader van de Gedragscode van de Unie van Waterschappen.

STEENUIL

De aantasting van het leefgebied van de Steenuil is wettelijk gezien de zwaarste overtreding. Ondanks dat er geen nestlocatie aanwezig is op de planlocatie maakt het leefgebied wel onderdeel uit van een territorium en is vastgesteld dat de planlocatie een belangrijke functie heeft voor de soort.

Voor de Steenuil dient een uitgebreid mitigatieplan opgesteld te worden. Hierbij is het van belang dat binnen en direct nabijheid het plangebied verbinding tot stand moet komen met omliggende opgaande vegetatiestructuren. Uitgangspunt hierbij is in ieder geval dat het qua volume minstens gelijkwaardig is aan de huidige situatie.

Met het correct inrichten van de planlocatie (waarschijnlijk de beekzone) met bomen en struiken kan gesteld worden dat dan de effecten en daarmee de overtredingen van de verbodsbepalingen voorkomen worden.

VLEERMUIZEN

Door het aanbrengen van verblijfsvoorzieningen in de nieuwbouw wordt gezorgd dat er alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar komen in het gebied, zodat deze functie niet verloren gaat voor het gebied.

Te denken valt aan inmetselfverblijven, overstekende dakpannen, ruimte in spouwmuren door open spouwvoegen aan te brengen en het beschikbaar stellen van de ruimte achter dakspanten.

De sloop van het pand dient gefaseerd te worden verricht, zodat aanwezige dieren de mogelijkheid krijgen zich te verplaatsen naar andere nabijgelegen alternatieve verblijfplaatsen. Deze verblijven liggen met name aan de zuidkant en de oostkant in de woningen.

HUISMUS

Door een correct beplantingsplan op te stellen ontstaat er voor deze soorten een geschikt jachtbiotop. Hiertoe dient een gedegen groenplan opgesteld te worden, wat onderdeel vormt van het mitigatieplan.

MITIGATIE VAN LICHTHINDER

Om te voorkomen dat er effecten optreden dienen te werkzaamheden overdag plaats te vinden.

ART. 2 ALGEMENE ZORGPLICHT FF-WET

Voor de Steenmarter en de overige algemene soorten geldt dat er gewerkt moet worden conform de Algemene Zorgplicht om eventuele verbodsbepalingen te voorkomen.

Voor Steenmarter kan gesteld worden dat mitigatie van verblijfplaatsen niet mogelijk is, zeker niet binnen nieuwbouwprojecten, en wettelijk gezien niet noodzakelijk als aantoonbaar is dat er in de directe nabijheid voldoende alternatieve locaties zijn en dat de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is.

In dit deel van Nederland komt de soort veelvuldig voor, waarmee gesteld kan worden dat ook de gunstige staat van instandhouding hierdoor niet in het geding is voor de aanwezige lokale populatie Steenmarters.

Het werken buiten de actieve broedperiode (broedperiode: vanaf 15 maart tot en met 15 augustus) voorkomt overtredingen van verbodsbepalingen met betrekking tot broedvogels.

HOOFDSTUK 5 Conclusies

In dit hoofdstuk worden de resultaten en conclusies kort samengevat.

5.1

SAMENVATTING RESULTATEN

- Er zijn enkele vaste rust- en verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuizen aangetroffen binnen de plangrens. Het betreft hier drie baltsplekken en een tweetal verblijfplaatsen boven de keuken (zomerverblijf). Hier zijn maximaal drie uitvliegers waargenomen.
- De planlocatie maakt onderdeel uit van het foerageergebied van vleermuizen.
- De planlocatie zelf maakt een onderdeel uit van een vliegroute van Laatvlieger, maar het betreft hier geen primaire vliegroute. Een primaire vliegroute van Laatvlieger ligt over de Deventerweg.
- De Molenbeek vormt geschikt leefgebied voor vissen en amfibieën.
- De planlocatie vormt geen geschikt overwinteringsbiotoop voor amfibieën.
- De planlocatie maakt onderdeel uit van het leefgebied van Steenuilen.
- Het boerderijcomplex maakt deel uit van het netwerk van verblijven van een Steenmarter (Tabel 2 Ffwet).
- De planlocatie vormt geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende licht beschermde soorten (Tabel 1 Ffwet) grondgebonden zoogdieren.
- Er zijn geen in gebruik zijnde nesten aangetroffen van broedvogelsoorten die jaarronde nestbescherming genieten.
- De aanwezige begroeiing op de planlocatie vormt het broedbiotoop voor diverse vogelsoorten, waarvan de nesten alleen tijdens de broedperiode beschermd zijn (cat. 5 soorten).

5.2

CONCLUSIES TOETSING FFWET

Er kan worden geconcludeerd dat er verbodsbepalingen overtreden worden bij de herinrichting van het plangebied. De overtredingen van de verbodsbepalingen kunnen door het uitwerken én toepassen van mitigerende maatregelen voorkomen worden.

De toetsing aan de Flora- en faunawet is verricht op basis van worst-case scenario, omdat er nog geen exacte inrichtingsplannen bekend zijn.

BIJLAGE 1

Wettelijk kader Flora- en faunawet

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (2002) regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de Flora- en faunawet zijn de soortbeschermingsbepalingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren.

De Flora- en faunawet heeft belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. De interpretatie van de wet is in 2009 aangescherpt. Deze aanscherping is in onderstaande uitleg opgenomen.

Algemene zorgplicht

In het kader van de Flora- en faunawetgeving geldt dat alle dieren en planten een zekere mate van bescherming genieten, omdat hun bestaan op zichzelf waardevol is, zonder te kijken welk nut de dieren en planten voor de mens kunnen hebben. Dit wordt de intrinsieke waarde genoemd. Vanuit deze intrinsieke waarde is de algemene zorgplicht als vorm van "basisbescherming" opgenomen (artikel 2). Hierin staat dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Ook mag men het welzijn van dieren niet onnodig aantasten en dieren onnodig laten lijden. De algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dier- en plantensoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn onder de Flora- en faunawet. Het is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen jegens beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd. Activiteiten kunnen zo nodig door de Algemene Inspectiedienst (AID) worden stilgelegd.

Verbodsbepalingen

De algemene verbodsbepalingen zijn handelingen die het voortbestaan van planten en diersoorten mogelijk in gevaar brengen. Deze verbodsbepalingen vormen een belangrijk onderdeel van de Flora- en faunawet. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. De belangrijkste, voor ruimtelijke plannen relevante wettelijke bepalingen staan hieronder genoemd.

ALGEMENE VERBODSBEPALINGEN FLORA- EN FAUNAWET (ARTIKELEN 8 T/M 12)

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13. Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van (beschermde) dieren te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Vrijstelling en ontheffing

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of maatregelen genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling, wordt door het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie goedkeuring gegeven aan de mitigerende maatregelen, of is het mogelijk van de minister ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, kunnen verschillende groepen soorten worden onderscheiden. Deze groepen worden benoemd in het "Besluit van 28 november 2000 houdende regels voor het bezit en vervoer van en de handel in beschermde dier- en plantensoorten", kortweg genoemd "Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten". Dit besluit heeft de status van een AMvB. Onderstaande heeft betrekking op vrijstellingen en ontheffingen voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere activiteiten gelden andere regels.

Tabel 3

Beschermingscategorieën
AMvB artikel 75 Flora- en
faunawet

Categorie		Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 1	Algemene soorten	Algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12, wel zorgplicht, m.u.v. artikel 10
Tabel 2	Overige soorten	Vrijstelling mogelijk, mits gebruik wordt gemaakt van een door de minister goedgekeurde gedragscode; anders ontheffing noodzakelijk (toetsing aan gunstige staat van instandhouding en zorgvuldig handelen). Eventueel mitigatie- en compensatieplicht. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag, m.u.v. artikel 10

Tabel 3	Soorten van bijlage 1 van de AMvB	<p>Voor volgens art 75 lid 6 bij AMvB aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - er geen andere bevredigende oplossing bestaat; - er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is per AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: <ul style="list-style-type: none"> dwingende reden van groot openbaar belang; ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zolang er geen sprake is van benutting of gewin) van de beschermde soort; - enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; - er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - er zorgvuldig wordt gehandeld. <p>Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.</p>
Tabel 3	Soorten op Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn	<p>Voor volgens art 75 lid 6 aangewezen soorten die voorkomen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - er geen andere bevredigende oplossing bestaat; - er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is bij AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: <ul style="list-style-type: none"> dwingende reden van groot openbaar belang <p>Nb: voor deze groep kan geen ontheffing worden verleend op basis van het belang "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting". Volgens de AMvB kan dit wel, echter gedane uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) laten zien dat de AMvB op dit punt een onjuiste implementatie van de Europese Habitatrichtlijn is.</p> <ul style="list-style-type: none"> - enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; - er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - er zorgvuldig wordt gehandeld. <p>Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen.</p>

Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen.

Tabel geeft aan dat voor verschillende soorten een vrijstelling geldt, wanneer werkzaamheden uitgevoerd worden volgens een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. De Unie van Waterschappen heeft een goedgekeurde gedragscode (Unie van Waterschappen, 2005). Het Waterschap Rivierenland heeft ook een beverprotocol geschreven, ingevolge deze gedragscode (Bronsveld et al., 2010). De gedragscode van de Unie van Waterschappen is niet van toepassing op dijkversterkingen (Unie van Waterschappen, 2005). Toepassing van deze gedragscode leidt niet tot een vrijstelling van de verbodsbepalingen voor soorten van Tabel 2. Wel is de gedragscode van toepassing op andere activiteiten als het dempen van sloten. Voor dergelijke activiteiten is in dat geval geen ontheffing vereist bij de aanwezigheid van Tabel 2-soorten.

Vogels

Vanwege de bepalingen in de Europese Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de Flora- en faunawet, geldt voor vogels een afwijkend beschermingsregime. Uit recente uitspraken van de ABRvS blijkt dat de manier waarop in Nederland tot voor kort werd omgegaan met ontheffingen voor vogels in strijd is met de Europese Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn staat een ontheffing alleen toe wanneer:

- Geen andere bevredigende oplossing is.
- Tevens sprake is van één van de volgende belangen
 - Bescherming van flora en fauna.
 - Veiligheid van luchtverkeer.
 - Volksgezondheid en openbare veiligheid.

Dit betekent dat het ministerie van EL&I voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan het bovenstaande. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkomen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (verstorende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vangen.

Binnen de groep van vogels zijn soorten aangewezen waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde “vaste rust- of verblijfplaats”. Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de “aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten” (Ministerie van LNV, 2009) en bestaan uit de categorieën van vogelsoorten opgenomen in Tabel 4.

Tabel 4

Beschermingscategorieën jaarrond beschermde nesten.

Vogels	
Categorie	Type verblijfplaatsen
Categorie 1	Vaste rust- en verblijfplaatsen; nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop
Categorie 3	Honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop

Categorie 4	Vogels die zelf niet in staat zijn een nest te bouwen; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen
Categorie 5	Niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck. Daarnaast is de noodzaak tot een ontheffing mede afhankelijk van de mogelijkheid tot het mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheid) van negatieve effecten.

Toetsingsplicht

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten voorzien zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Deze moet tijdens de uitwerking van zijn plannen of tijdens het plannen van werkzaamheden het volgende in kaart brengen:

- Welke beschermde dier- en plantensoorten komen in en nabij het plangebied voor?
- Heeft het realiseren van het plan of de uitvoering van geplande werkzaamheden gevolgen voor deze soorten?
- Zijn deze gevolgen strijdig met de algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- Kunnen het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden, of zodanig uitgevoerd worden dat de invloed op beschermde soorten verminderd of opgeheven wordt?
- Is, om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten, vrijstelling mogelijk of ontheffing (ex-artikel 75 van de Flora- en faunawet) van de verbodsbepalingen betreffende planten op de groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving vereist (tabel 3, soorten van bijlage 1, AMvB)?
- Heeft de initiatiefnemer zicht op een beschikking van het ministerie waarin goedkeuring wordt gegeven voor dit maatregelenpakket, op basis van een gedegen maatregelenpakket ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen (tabel 3, soorten van Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn)?
- Welke voorwaarden zijn verbonden aan vrijstellingen of ontheffingen en welke consequenties heeft dit voor de uitvoering van het plan?